

УДК 811.111'38:070

DOI <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2022-16-11>

Марина КАМІНСЬКА

кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації, світової літератури та перекладу Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, вул. Острозького, 32, м. Вінниця, Україна, 21000

mkaminska@vspu.edu.ua

ORCID: 0000-0002-3307-7253

Росина ЛЮЗАК

магістрантка 1 року навчання факультету іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, спеціальність 035 Філологія

Бібліографічний опис статті: Камінська, М., Люзак, Р. (2022). Імплицитна маніпуляція темою Covid-19 у політичному мультимодальному дискурсі відеохостингу YouTube. *Актуальні питання іноземної філології*, 16, 72–79, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2022-16-11>

ІМПЛІЦИТНА МАНІПУЛЯЦІЯ ТЕМОЮ COVID-19 У ПОЛІТИЧНОМУ МУЛЬТИМОДАЛЬНОМУ ДИСКУРСІ ВІДЕОХОСТИНГУ YOUTUBE

Статтю присвячено дослідженню імплицитних засобів маніпуляції під час пандемії Covid-19 у політичному мультимодальному дискурсі з акцентом на лінгвопрагматичний аспект на основі матеріалу мовлення відеохостингу YouTube. Маніпуляція є різновидом впливу на поведінку чи уявлення глядача, слухача або читача, що викликає зміну чи появу нових поглядів, емоцій, настроїв та упереджень щодо інформації, яка представлена в певному матеріалі. Подача інформації стає маніпулятивною не тільки за допомогою граматичних та лексичних одиниць, вербальних та невербальних засобів, а також через особливий характер висловлювання та безпосередньо умови та контексту спілкування. Найбільш сприятливим способом реалізації цього явища для суб'єкта, який здійснює маніпулятивний вплив, є мультимодальний простір відеохостингу YouTube, за допомогою якого мовець може реалізувати не тільки вербальні та невербальні засоби, але і візуалізацію та аудіальність поданої інформації, що буде сприяти ще більшій ефективності маніпуляції. Дослідження здійснене на основі матеріалу мовлення відеохостингу YouTube, де проаналізовано відео майже однакової тривалості на наявність імплицитної маніпуляції темою поширення Covid-19: блогера "Doctor Mike" та виступ президента США Джо Байдена. Зокрема, розглянуто лінгвальні імплицитні засоби маніпуляції на всіх рівнях мови: фонологічному, лексико-стилістичному та граматико-синтаксичному, а також особливу увагу сфокусовано на мультимодальних модусах: підібраних кольорів фону та одягу, музичного супроводу, жестів, міміки, графічного дизайну, особливості голосу та тембру, які актуалізує платформа відеохостингу YouTube. Таким чином, визначено, що мультимодальний політичний дискурс є ефективним простором імплицитних засобів маніпулятивного впливу, специфічний характер якого полягає у багатощаровості модусів, що взаємно перетинаються та накладаються один на одного, відтак, надаючи змогу реалізувати певний інтендований вплив, в залежності від наміру та мети мовця.

Ключові слова: імплицитність, маніпуляція, мультимодальний дискурс, модус.

Maryna KAMINSKA

PhD in Philology, Senior Lecturer at the Intercultural communication, world literature and translation Department, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky state pedagogical university, Ostrozkogo Str, 32, Vinnytsia, Ukraine, 21000

mkaminska@vspu.edu.ua

ORCID: 0000-0002-3307-7253

Rosyna LIUZAK

Master's undergraduate in Philology at Foreign Languages Faculty, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynsky state pedagogical university, Ostrozkogo Str, 32, Vinnytsia, Ukraine

To cite this article: Kaminska M., Liuzak R. (2022). Covid-19 Implicit Manipulation in YouTube's Multimodal Political Discourse. *Current Issues of Foreign Philology*. 16, 72–79, doi: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2022-16-11>

COVID-19 IMPLICIT MANIPULATION IN YOUTUBE'S MULTIMODAL POLITICAL DISCOURSE

The subject of the article is the implicit means of manipulation during the Covid-19 pandemic in political multimodal discourse with an emphasis on the linguo-pragmatic aspect based on YouTube video hosting material. Manipulation is a type of influence on the behavior or perception of the viewer, listener or reader, which causes a change or emergence of new views, emotions, attitudes and prejudices about the information presented in a particular material. The presentation of information becomes manipulative not only through grammatical and lexical units, verbal and nonverbal means, but also through the special nature of expression and directly the conditions and context of communication. One of the most effective modern sources of manipulative influence is the multimodal space of YouTube video hosting, through which the speaker can implement not only verbal and nonverbal means, but also visualization and audio effects of presenting information, which contributes to greater efficiency of manipulation. The study is based on YouTube videos of almost the same duration for implicit manipulation of the Covid-19 distribution topic: Doctor Mike blogger and US President Joe Biden. It has been specified that multimodal political discourse is an effective space of implicit means of manipulative influence, the specific nature of which is the multilayered modes that overlap, thus, enabling a certain intensified influence, depending on the intention and purpose of the speaker.

Key words: *implicitness, manipulation, multimodal discourse, mode.*

Актуальність проблеми. Світ невпинно розвивається і комунікація залишається найголовнішим аспектом людського життя. У часи ХХІ століття, коли все більше з'являється інноваційних новинок, людська взаємодія та інтеракція також зазнає змін. Мультиmodalний простір набуває поширення чи не у всіх сферах людського життя: професійній, розважальній, навчальній та повсякденній. Оскільки люди своєю природою є соціальними істотами, комунікація являє собою одну із базових потреб людського життя, забезпечуючи не тільки саме спілкування, але і передачу певної інформації. Наразі така комунікація значною мірою пов'язана із, так званим, медіапростором, зокрема із відеохостингом YouTube, який вже з 2005 року є важливою та майже невід'ємною частиною життя, розвитку, розваг, інформаційної обізнаності та навчальної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кінець ХХ – початок ХХІ століть можна охарактеризувати як швидкий та масовий розвиток нових інформаційних технологій, поява різноманітних платформ та засобів, які роблять процес обміну інформацією реальним, простішим та швидшим. Всі ці обставини спровокували виникнення та початок дослідницьких процесів щодо явища імпліцитної маніпуляції (Барішева А., Гущина Л., Агапова Е., Агапова С., Добровоська М., Єрмакова Е., Камінська М., Перхач Р., Тажибаєва Д., Баїмбетова А., Борг Е., Юс Ф.), політичного дискурсу (Алексєєв А., Він-

тонів М., Вінтонів Т., Детинко Ю., Діденко М., Зайцева М., Попов Р.), мультиmodalності (Андрєєв І., Блинова О., Галас А., Макарук Л., Сорокіна Ю.) та медійного дискурсу (Акопова А., Вінтонів М., Козуб Л., Кулієвіч М.).

Явище маніпуляції є найбільш розповсюдженим та широко вживаним саме в політичному дискурсі, сферою переважно імпліцитного, тобто прихованого впливу. Блогери, репортери, оратори політичної сфери, опанувавши мультиmodalну платформу YouTube, володіють високими навичками прихованого впливу, що і визначає **актуальність** здійснення такого лінгвістичного дослідження.

Метою наукової розвідки є дослідження імпліцитних засобів маніпуляції під час пандемії Covid-19 у політичному мультиmodalному дискурсі з акцентом на лінгвопрагматичний аспект на основі матеріалу мовлення відеохостингу YouTube.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ракурсі сучасних дискурсивних досліджень 'маніпуляцію' можна вважати лінгвістичним терміном, який, проте, не є достатньо однозначним за своєю природою. Дане поняття може включати в себе такі елементи, як «негативні» наміри оратора, політика чи журналіста та прихований характер впливу на об'єктів даного маніпулятивного процесу, тобто на слухачів, глядачів, які сприймають нову інформацію. Такі маніпулятивні засоби впливу реалізуються за допомогою різних вербальних, невербальних

та екстралінгвістичних засобів, яких важко відрізнити від простої інформації, яка у своїй природі є передачею новин чи фактів.

Варто зазначити, що маніпуляція є майже невід'ємною складовою повсякденної комунікації та інтеракції між людьми, які вдаються до прихованого впливу на свідомість та підсвідомість своїх співрозмовників, інколи навіть не розуміючи цього. За визначенням у словнику MacMillan маніпуляцією вважається *«поведінка, яка впливає на когось або контролює щось розумним чи нечесним способом, переважно приховано»* (MacMillan Dictionary). Крім того, існує думка, що маніпуляція могла виникнути одночасно із людиною, і важко знайти хоча б одну людину, яка не вдавалася до маніпулятивного впливу на своїх співрозмовників, що налаштує на думку, що маніпуляція є інтегративним компонентом дискурсу (Алексеев, 2019, с. 1).

Явище маніпуляції можна простежити у реальному повсякденному житті. Це може бути маніпулювання фактами та поширення неправдивої інформації або використання різноманітних мовних засобів задля досягнення певної прагматичної мети. Те, як учасники спілкування використовують особливості мови та її принципи, може реалізувати певний вплив на співрозмовника потрібним чином, нав'язуючи думку та переконання, емоційну реакцію, які можуть не збігатися з тими, які людина могла б сформулювати самостійно.

Доктор філологічних наук Аكوпова А. у своїй науковій роботі висловила думку, що «маніпуляція у широкому розумінні – це будь-яка словесна взаємодія, розцінена з точки зору її мотивації та реалізована суб'єктом (доповідач) і об'єктом (слухач/глядач) спілкування. Суб'єкт спілкування регулює поведінку свого співрозмовника за допомогою мови, стимулюючи його розпочинати, змінювати або здійснювати дії, коли виникає така потреба. Доповідач може або стимулювати належну словесну або невербальну дію, або здійснювати непрямий вплив, щоб формувати певні емоції та сприйняття, необхідні оратору» (Акорова, 2013, с. 2). Важливо відзначити, що подача інформації стає маніпулятивною не тільки за допомогою граматичних та лексичних одиниць, вербальних та невербальних засобів, а також через особливий характер висловлювання та безпосередньо умови та контексту спілкування.

Маніпуляція часто використовується у ЗМІ, коли редактори, оратори, журналісти, блогери презентують інформацію у найбільш вигідному світлі саме для них, ігноруючи інтереси та бажання гіпотетичних користувачів, отримувачів такої інформації, що певною мірою порушує соціальні норми. Як стверджує Т. В. Дейк, маніпуляція передбачає не тільки використання влади над об'єктами комунікації, але конкретно зловживання нею, тобто певного панства над ними. Конкретніше, це можна вважати формою неправомірного впливу за допомогою комунікації: суб'єкти такого спілкування змушують інших вірити або робити те, що відповідає саме їхнім інтересам, а не інтересам суб'єктів (Dijk, 2006, с. 360).

Спілкування відбувається у всіх сферах людського життя, кожна з яких має свої особливості. Політика є однією з тих сфер, яка посідає провідне місце у житті людини як громадянина тієї чи іншої країни. Причиною такої значущості є те, що політична ситуація, погляди, позиція, амбіції політичних діячів та навіть простих громадян мають пряме відношення до благополуччя людини у суспільстві. Завдяки технологічному прогресу та розвитку інформаційних технологій, а також поширенню засад демократичного суспільства політика наразі близька та дотична для абсолютно кожної людини. Саме тому дослідження політичного дискурсу постійно привертає увагу мовознавців.

Політичний дискурс розглядається через сукупність актів мовлення з метою обстоювання, висловлення та поширення певних уявлень у політичній сфері (Примуш, Ярош, 2020, с. 24). Серед науковців, що досліджують сучасний політичний дискурс варто відзначити роботи Гарбадина А., Базильова В., Бурдье П., Дейка Т. В., Менджерщкої Е., Кулика В., Штерна І., Шейгала Е., Караулова Ю., Нагорну Л., Попова Р., Блінової О., Гуцціної Л., Агапової С. Варто відзначити думку Примуш М. В. та Ярош Я. Б. про те, що політичний дискурс варто розглядати в тому числі на рівні буденного прояву політичних і соціальних практик, адже він не лише «відбиває чинні уявлення, а й творить та змінює їх, оскільки в процесі взаємодії громадяни сприймають і засвоюють, або відхиляють уявлення інших людей, або трансформують ті, яких дотримувалися раніше» (Примуш, Ярош, 2020, с. 26).

Опираючись на твердження Козуб Л. про те, що «специфіка політичного дискурсу полягає у тому, що він визначає політичні пріоритети суспільства, задає параметри інтерпретації політичних подій, <...> стимулює політичну активність, що може відбуватися прямо (переконання, заклик до дій) або приховано (створення певного емоційного стану, настрою, фону), а також об'єднує членів даного соціуму навколо певної політичної групи і відчужує інші соціальні групи» (Козуб, 2011, с. 50), ще раз підтверджуємо постулат, що політичний дискурс у своїй природі є досить потужною рушійною силою, яка не тільки впливає певною мірою на людей, а навіть може об'єднувати їх в одне ціле, що потім може бути використано у особистих цілях політичного діяча, журналіста, та, наразі блогера відповідної тематики.

Таким чином, поняття маніпуляції тісно пов'язане із політичним дискурсом, тому що цей процес відбувається в межах дискурсу, включаючи не тільки вербальні, а також і невербальні характеристики. Маніпулятивний дискурс, як правило, відбувається в публічній комунікації і контролюється політичними діячами, блогерами, журналістами.

Мультимодальність є складним та комплексним аспектом сучасного політичного дискурсу. Сучасні дослідники стверджують, що мультимодальність складається з модусів комунікації, які використовуються для реалізації основні функції політичного дискурсу. В даному випадку, модус є соціально сформованим та культурно обумовленим ресурсом для створення сенсу політичної розмови: «Семіотичні ресурси включають такі аспекти мови, як інтонація та інші характеристики звучання; семіотична дія фізичних ресурсів (особа, рука, тіло) та проксеміку; а також продукти людського виробництва, як, наприклад, графіювання, малюнок, лист, архітектура, зображення або звуковий запис; й у сучасну епоху – інтерактивні комп'ютерні ресурси» (Макарук, 2019, с. 35). З цього можемо зробити висновки, що таке поєднання різних ресурсів додає ще більшої ефективності до реалізації інтенції суб'єктів політичного дискурсу.

Досліджуючи політичний дискурс, важливо звернути увагу також на поняття 'політичної дискусії', що являє собою різновид політичної комунікації, спрямованої на всебічне обговорення

різних проблем та пошук шляхів їх вирішення. В основі політичної дискусії лежить обмін думками. Наразі цей вид мультимодальної дискурсивної практики набирає найбільшої популярності як на телебаченні, так і на платформі YouTube. Відтак, учасниками такої дискусії можуть бути як політичні діячі, так і журналісти, блогери, експерти з різних галузей та пересічні громадяни.

Таким чином, політичний мультимодальний дискурс охоплює мовлення політичної сфери, що відбувається за участю суб'єктів здійснюваної взаємодії (мовців та потенційних слухачів) із залученням аудіо-візуального модусу передачі інформації, що, накладаючись на вербальну складову, має потенціал створювати, змінювати та впливати на уявлення та думки учасників комунікативної взаємодії. Учасники політичного дискурсу мають широкий діапазон інструментів, що надає мультимодальність та чимало засобів для здійснення впливу на переконання, вподобання слухачів.

Саме платформа відеохостингу YouTube, як одна із найбільш популярних у світі, є тим мультимодальним комунікативним простором, що дає можливість політикам та учасникам дискусій політичного характеру підключити до вербального викладу інформації візуалізацію у вигляді картинок, оформлення та навіть звукового компоненту, що в сукупності є ефективною маніпуляційною силою.

Аналіз емпіричної бази дослідження із метою виявлення імпліцитних засобів маніпулювання у політичному мультимодальному дискурсі щодо пандемії Covid-19 дозволив сформулювати певні висновки.

Лінгвальні імпліцитні засоби маніпуляції можна простежити на всіх рівнях мови: фонологічному, лексико-стилістичному та граматико-синтаксичному. Фонологічні засоби використовуються у промові спікера з метою зосередити увагу на найголовніших фактах, створити співзвучність. Такі засоби більше готують об'єкта політичного дискурсу до сприйняття інформації у потрібний для суб'єкта спосіб, без прямої маніпуляції. До фонологічних засобів маніпуляції можна віднести наступні явища: інтонація, темп, ритм, наголос, алітерація, асонанс (Камінська, 2019).

До прикладу, на своєму YouTube каналі блогер *Doctor Mike* у відео на тему "*Doctor Fact – Checks Media On Coronavirus*" (Doctor

Mike) ділиться своїми думками щодо пандемії коронавірусу, ставлячи під питання правдивість інформації у мас-медіа, репортажів про хворобу, ефективно застосовує фонологічні засоби для імпліцитного маніпуляції думкою його потенційного слухача. Мовлення блогера має досить швидкий темп, різний ритм та інтонацію. Ці аспекти є ефективними способами привернути увагу глядача до потрібної інформації, зацікавити його, затримати увагу глядача на певних висловлюваннях. Достатньо успішною виявляється зміна темпу так, щоб відбувалося чередування повільного, швидкого та дуже швидкого темпів, щоб тримати глядача у напрузі. Наприклад, говорячи, що ситуація з наслідками коронавірусу не така жахлива, як описали її в згаданому мовцем репортажі, Майк застосовує різний ритм своєї промови, роблячи паузи: *“That is a horrible idea and a horrible sentiment. Not only because it’s cruel because people are going to die, but it’s not scientifically warranted. <...> Yes, we don’t quarantine everybody to prevent to spread of the flu because we have things to prevent the flu, to treat the flu. We have medicines that if you get the flu, we can reduce complication rates. We can shorten the course, it’s called oseltamivir. We also have the flu shot that if you get it, it prevents the spread of the flu or if you still get the flu, you’ll have a milder case”* (Doctor Mike, 2:15–2:27), а темп стає більш повільним перед фразами “have a thing to prevent”, “to treat”, “have medicines”, “can reduce”, “shorten”, “have the flu shot”. Припускаємо, що така маніпуляція інтонацією здійснена для того, щоб запевнити у надійності медичної бази, що вони мають все необхідно для збереження людського життя.

У відеоролику *“President Joe Biden on the omicron variant”*, де нинішній президент США Джо Байден виступає стосовно поширення нового штаму Covid-19, спостерігаємо впродовж промови досить повільне та спокійне мовлення, що створює атмосферу виваженості та контролю над ситуацією. Якщо порівнювати із вище зазначеним блогером, такий аудіофон сприяє зниженню панічних настроїв слухачів. Втім, має місце маніпуляція інтонацією та наголосом, наприклад у висловлюванні *“I took immediate steps to restrict travel from countries in Southern Africa”* (President Joe Biden on the omicron variant, 0:49) політик наголошує саме лексему “immediate”, акцентуючи власну

впевненість та рішучість дій у захисті американського народу.

У висловлюванні *“We have the best vaccine in the world, the best medicines, the best scientists and we’re learning more every single day”* (President Joe Biden on the omicron variant, 01:37) Байден наголошує епітети у найвищій формі порівняння “the best”, маючи намір запевнити глядачів у безпечності та найвищій якості американської медицини, та “more”, фокусуючи увагу глядачів на тому, що американці не стоять на місці, а навпаки працюють над подоланням хвороби. В реченні також присутні синтаксичні паралельні конструкції, що «репрезентують наростання емоцій та експлікують попереднє стримування, невираженість думки мовця, яка, зрештою, і компенсується у мовленні за рахунок повторів» (Камінська, 2019, с. 102). Більше того, у реченні Джо Байден використовує тричі означений артикль ‘the’, який «сприяє виразності висловлювання та виражає емоційну напруженість мовця» (Камінська, 2019, с. 93). Через накладання засобів декількох рівнів, відбувається підсилення маніпуляції сприйняттям інформації аудиторією.

На додачу до вищезазначеного, президент Америки використовує також ще один засіб маніпулятивного впливу, а саме – паузи. Так, у реченні *“This variant is a cause for concern, ... not ... a cause ... for panic”* (President Joe Biden on the omicron variant, 01:32) за допомогою пауз, фокус ставитися на тому, що американці не повинні панікувати при появі нового штаму вірусу, а повинні зберігати спокій. Таким чином у сприйнятті глядача остання частина речення зберігається у свідомості краще.

На лексико-стилістичному рівні мови, політик вживає велику кількість епітетів, а саме: *“immediate”* (President Joe Biden on the omicron variant, 0:49), *“knowledgeable”* (President Joe Biden on the omicron variant, 01:49), *“safe and effective”* (President Joe Biden on the omicron variant, 07:44), які мають виключно позитивне значення і підкреслюють позитивний образ політика більш аргументовано та емоційно, залишаючи у глядачів розуміння, що дії влади є швидкими та спрямовані на забезпечення безпеки. Крім того, Байден використовує чимало прислівників: *“quickly”* (President Joe Biden on the omicron variant, 0:29; 0:39), *“significantly”* (President Joe Biden on the omicron variant, 02:10;

04:27), “*candidly and promptly*” (President Joe Biden on the omicron variant, 02:34), “*hopefully unlikely*” (President Joe Biden on the omicron variant, 04:05), які підсилюють епітети та налаштовують глядача на те, що американська влада успішно та оперативно справляється з новим штамом вірусу, тому панікувати населенню не потрібно.

Аналіз лексико-стилістичного та граматико-синтаксичного рівнів промови засвідчує активне залучення лінгвістичних маніпулятивних засобів. Так, впродовж всього виступу Джо Байден використовує повторення слів, пов’язаних із фінансовим елементом. До прикладу, слово “*free*” повторюється чотири рази (President Joe Biden on the omicron variant, 03:06, 06:03, 06:21, 08:06), слово “*available*” повторюється сім разів (President Joe Biden on the omicron variant, 03:08, 04:17, 04:51, 06:01, 06:03, 06:05, 08:16), фраза “*free of charge*” повторюється один раз (President Joe Biden on the omicron variant, 06:07). Таке повторення синонімічних лексем не є випадковим, адже більша частина глядачів є представниками середнього класу населення, і, відповідно, акцент зроблений саме на вільному доступі вакцини, без будь-яких затрат. Можна простежити активне використання порівняння прикметників вищого та найвищого ступенів: “*quicker*” (President Joe Biden on the omicron variant, 01:07), “*the best*” (President Joe Biden on the omicron variant, 01:37; 07:39; 02:40), “*more*” (President Joe Biden on the omicron variant, 01:42; 01:54; 02:27; 05:54; 06:12; 06:23; 07:36; 08:21), “*the most protected*” (President Joe Biden on the omicron variant, 03:13), “*the fastest*” (President Joe Biden on the omicron variant, 05:21), що створює атмосферу довіри до методів протидії хворобі владою Америки. Політик активно застосовує прийом антитези та емпатичну структуру речень, які використовуються для підсилення уваги під час обговорення здобутків США порівняно з іншими країнами: “*We’re throwing everything we can at this virus, tracking it from every angle and that’s what we have to keep doing, that’s how we reopened our country, that’s how we reopen our businesses, that’s how we reopen our schools, that’s how even with the pandemic we’ve generated a record job creation, a record economic growth in this country*” (President Joe Biden on the omicron variant, 08:30–08:48).

Як зазначає Козуб Л., «у політичному дискурсі широковживаними є питальні та умовні

речення. При цьому питальні речення можуть вживатися як риторичні запитання <...>. Щодо умовних речень, то вони спираються на систему аргументації і мають у такому контексті модальне значення» (Козуб, 2011, с. 52). Блогер Doctor Mike активно використовує у мовленні умовні речення та риторичні питання, спрямовуючи хід думок слухачів у певному руслі: “*We have medicines that if you get the flu, we can reduce complication rates*” (Doctor Mike, 02:34) та “*We also have the flu shot that if you get it, it prevents the spread of the flu or if you still get the flu, you’ll have a milder case*” (Doctor Mike, 02:42). Умовність створює такий ефект, що блогер дає повну аргументацію тому, чому варто довіритися медичним закладам: вони можуть врятувати кожного у випадку хвороби. А ось після перегляду фрагменту новин, Майк використав риторичне питання “*Why did it take a football manager to come on and make the most rational statement about this novel coronavirus?*” (Doctor Mike, 03:56), щоб підкреслити абсурдність та недостовірність інформації про коронавірус у американських ЗМІ, так як цю інформацію поширюють не компетентні особи. Варто також зазначити, що у мовленні блогера чимало прикладів сарказму, на відміну від мовлення президента, що пов’язане із обмеженнями в офіційному стилі публічних промов посадовців.

Лінгвальні засоби прихованої маніпуляції у політичному дискурсі вже давно активно використовуються мовцями для забезпечення своєї репутації, переконливості виступів, аргументованості ідей в очах глядачів чи слухачів. Варто зазначити, що сьогодні політичні діячі мають ще більше можливостей вплинути на громадян. І саме таку можливість надає відеохостинг YouTube, який є мультимодальним середовищем, так як дана платформа надає доступ для реалізації всіх модусів мультимодальності: візуалізацію інформації, аудіальність, артефакторіку, розкриття харизматичності мовців, що створює ще більшу ефективність реалізації намірів діячів. До прикладу, впродовж всього відеоролику вищезгаданий нами блогер Doctor Mike сидить у білій лікарняній формі, що миттєво асоціювати його із сферою медицини, а відтак викликати довіру. На лінгвальному рівні, це поєднується із активним вживанням медичних термінів, що в цілому підсилює бажаний ефект та сприяє досягненню праг-

матичної інтенції – маніпуляцією світоглядом глядача. Крім того, блогера знято в основному *крупним планом*, з фокусом на верхній частині та голові, мовець не відриває *контакт очей* від камери. Як відомо, такий прийом зйомки відтворює приятельську/інтимну зону людини, відтак, одразу актуалізує довірливе та приязне ставлення між глядачем та блогером. Далі варто відмітити і те, що Майк дуже виразно *жестукує* впродовж всього відео. Його *міміка обличчя* дуже активна, усі емоції транслюються відкрито, а подекуди занадто бурхливо та гіперболізовано. Таким чином, чоловік додає експресивності та ще більшої емоційності всьому сказаному, підсилюючи в потрібний момент напругу та важливість обговорюваної теми. Часто можна спостерігати емоції, які переходять у *кривляння*. Так як на меті блогера є протиставити свою думку тому, що транслюють та розповідають в більш офіційних джерелах, та, часто спростувати все, що показують у телебаченні про хворобу Covid-19, він використовує чимало *фрагментів* із інших ресурсів (Doctor Mike, 0:01–0:05; 0:24–0:34; 01:02–01:10; 01:40–02:00; 03:36–03:52; 04:11–04:21; 07:42–07:52), щоб наочно переконати глядачів у своїй точці зору. У глядача може виникнути думка, що на фоні цих фрагментів новин, Майк дійсно є більш компетентним та його слова є логічнішими. Для цього він використовує вирвані з контексту висловлювання, сказані політиками чи журналістами, опускаючи всі аргументи з їхньої сторони. Відповідно *кольорова гамма* створюваної картини має не менш важливе значення. У своєму відео Майк використав два домінуючі кольори: чорний фон та білий колір власного вбрання, що, на нашу думку, акцентують мовця та його світогляд як єдино вірний.

У випадку виступу Джо Байдена, президента США, мультимодальність платформи YouTube надала додаткові можливості для створення ще більшої виразності, переконливості та масштабності виступу політичного діяча. Так, на задньому фоні по обидва боки президента висять *стяги Сполучених Штатів Америки*, що підсилює патріотичний ефект того, що виступаючий діє у інтересах держави та її громадян, а тому це може бути предметом довіри до політика зі сторони глядачів.

Крім того, президент намагається підтримувати *зоровий контакт* впродовж всього

виступу, що також створює атмосферу довіри та ширості, тому в глядачів не повинно виникнути відчуття того, що спікер намагається щось приховати чи обманути, та наявність *рук у кадрі*, що створюють атмосферу активності розмови. Вагомим засобом додаткового маніпулятивного впливу, можливого завдяки мультимодальному простору вважаємо *графіки фондових бірж*, виведені на перший план відео протягом всього ролику, на яких було показано вплив рівня захворюваності на акції компаній. Таким чином, глядачі мають можливість наочно побачити, як поширення Covid-19 впливає не тільки на здоров'я, але і на економіку країни, а, відтак, апелюється до почуття відповідальності та причетності кожного громадянина. Таким чином, у відео виступу президента Джо Байдена застосовано лінгвальні імпліцитні засоби маніпуляції у поєднанні з засобами мультимодальності, які створили в очах глядачів ще більш величний та переконливий образ президента США.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Політичний дискурс, як і будь-яка інша сфера спілкування, сповнена різноманітних імпліцитних маніпулятивних засобів, які можуть допомогти для здійснення впливу на глядачів, слухачів та читачів. Мультимодальний простір, в розглянутому нами випадку – відеохостинг YouTube – є дієвим засобом для реалізації намірів діячів політичної сфери, так як стає можливим використання різних відео та фото фрагментів, графіків, музичного супроводу, кольористики, робочої форми та національних символів країни, які, у свою чергу, ефективно працюють у поєднанні з лінгвальними засобами імпліцитної маніпуляції. Аналіз фрагментів мультимодального дискурсу, зокрема відеомовлення різних суб'єктів суспільства – президента та блогера – демонструє, що імпліцитність маніпуляції в мультимодальному дискурсі полягала в тому, що всі суб'єкти чинили прихований вплив на підсвідомість та сприйняття інформації потенційних об'єктів не тільки за допомогою вербальних засобів, але і за допомогою мультимодальних модусів, наприклад, підібраних кольорів фону та одягу, музичного супроводу, жестів, міміки, графічного дизайну, особливості голосу та тембру, які актуалізує платформа відеохостингу YouTube. Перспективними вважаємо подальші дослідження маніпуляції засобами мультимодального дискурсу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеев А. Б. Манипуляция в американском политическом дискурсе: лингвопрагматический аспект. *Филология. Журналистика*. 2019. Т. 19. № 2. С. 176–180.
2. Камінська М. О. Імплицитна негативна оцінка в сучасному англomовному діалогічному дискурсі: когнітивно-прагматичний аспект. Дисертація. Київ, 2019. 239 с.
3. Козуб Л. Мовні засоби впливу у сучасному англomовному політичному дискурсі. *Studia Methodologica*. Тернопіль, 2011. Вип. 32. С. 50–53.
4. Кулієвіч М. Я., Благой В. В. Використання іноземного досвіду діяльності блогерів з метою реклами підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Вип. 23. 2018. С. 256–258.
5. Макарук Л. Мультиmodalність сучасного англomовного масмедійного комунікативного простору : дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.04. Луцьк. 2019. 635 с.
6. Перхач Р.-Ю. Т., Смирнова А. О. Мовні засоби маніпуляції в пресі: Контент аналіз. *Молодий вчений*. Львів. № 10 (74). 2019. С. 186–189.
7. Петрик В. М., Присяжнюк М. М., Компанцева Л. Ф. Сугестивні технології маніпулятивного впливу. ЗАТ «ВІПОЛЬ». 2011. 248 с.
8. Попов Р. А. Політичний дискурс: проблема теоретичної ідентифікації. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=7SApFdkAAAAJ&citation_for_view=7SApFdkAAAAJ:Tyk-4Ss8FVUC (Дата звернення: 30.10.2021).
9. Примуш М. В., Ярош Я. Б. Політичний дискурс щодо функціонування політичних партій в Україні. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса*. № 5. 2020. С. 22–28.
10. Акорова А. Linguistic manipulation. Definition and types. *International Journal of Cognitive Research in science, engineering and education*. Vol. 1. No. 2. 2013.
11. Dijk V. T. Discourse and Manipulation. *Discourse and Society*. SAGE Publications. London, 2006. Vol. 17 (2). Pp. 359–383
12. MacMillan Dictionary. Macmillan Education Limited 2009–2021. URL: <https://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/manipulation> (дата звернення: 27.12.2021).
13. Yus F. Misunderstandings and explicit/implicit communication. *Pragmatics*. 1999. Pp. 487–517.
14. Відео із блогу Doctor Mike *Doctor Fact-Checks Media On Coronavirus* https://www.youtube.com/watch?v=5CRxyHU9Oxo&t=346s&ab_channel=DoctorMike
15. Виступ Джо Байдена *President Joe Biden on the omicron variant* https://www.youtube.com/watch?v=JRhLWJNRyFM&ab_channel=WallStreetJournal

REFERENCES:

1. Alekseev, A. (2019) Manipulatsiya v amerikanskom politicheskom diskurse: lingvopragmaticheskyi aspect. [Manipulation in American Political Discourse: A Linguo-Pragmatic Aspect] *Philologiya. Zhurnalistika*, 19. No. 2. 176–180.
2. Kaminska, M. (2019) Implicitna negativna ozinka v suchasnomu anglomovnomu dialogichnomu dyskursi: kognityvno-pragmatychnyi aspect [Implicit negative assessment in modern English dialogic discourse: a cognitive-pragmatic aspect. Dissertation]. Kyiv. 239 p.
3. Kozub, L. (2011) Movni zasoby vplyvu u suchasnomu anglomovnomu politychnomu dyskursi [Linguistic means of influence in modern English-language political discourse]. *Studia Methodologica*. 50–53.
4. Kulievych, M., Blagoy, V. (2018) Vykorystannia inozemnego dosvidu diyalnosti blogeriv z metoyu reklamy pidpnyemstva [Using foreign experience of bloggers to promote the company]. *Globalni ta hatsionalni problemy ekonomiky*. No. 23. 256–258.
5. Makaruk, L. (2019) Multymodalnist suchasного anglomovного masmediynого komunikativного prostoru [Multimodality of modern English mass media communication]. Phd thesis. 40.
6. Perchach, R. Yu., Smirnova, A. (2019) Movni zasoby manipuliaziiyi v presi: content analiz [Language means of manipulation in the press: Content analysis] *Molodyi vchenyi*. No. 10 (74). 186–189.
7. Petryk, V., Prysiazhniuk, M., Kompanceva, L. (2011) Sugestyvni tehnologii manipuliatyvного vplyvu [Suggestive technologies of manipulative influence]. 248 p.
8. Popov, R. Politychnyi dyskurs: problema teoretychnoi identyfikacii. URL: https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=7SApFdkAAAAJ&citation_for_view=7SApFdkAAAAJ:Tyk-4Ss8FVUC (access: 30.10.2021).
9. Prymush, M., Yarosh, Ya. (2020) Politychnyi dyskurs shchodo funktsionalного politychnyh partii v Ukraini [Political discourse in the functioning of political parties in Ukraine.]. *Visnyk Donetskogo natsionalного universytetu imeni Vasyliya Stusa*. No. 5. 22–28.